

Az induló Akadémiai Klubról

Új társasági életforma

Az egyszeri élet megélése • A klub keletkezése és céljai • Konszenzusteremtő politika segítése • Gyökeret eresztő vállalkozók • Klubunk szervezete

AZ EGYSZERI ÉLET MEGÉLÉSE

Tetterő, érzelem

„Az életet a maga teljességében érdemes megélni. Úgy is, mint valamely *szakmagyakorlásra* alkalmat kínáló néhány évtizedet, ami közben kipróbálhatjuk *szellemi képességeinket, tetterőnket*. A laboratóriumban, az íróasztalnál, a katedrán, gyógyításban vagy éppen a természet karbantartása, műtárgyak szerkesztése vagy építése közben. Megélni magával ragadó *érzelmi indulatokat, barátságokat* vagy éppen egyedi mivoltunkból, különbözőségeinkből keletkező ellenszenvet az egymáshoz illeszkedés évtizedei során. Mert akárhonnan indulunk is el, keresve e néhány évtizednyi életidő értelmét, mindig egy emberi alaptevékenységhez jutunk el: a közösségteremtés *vágyához*. Legyen szó tanárról, iparosról, földművesről, a munkaszervezetet működtető vállalkozóról, kereskedőről, tisztviselőről vagy éppen kutatóról – akarva-akaratlanul a közösségépítés évmilliós folyamatának vagyunk mindennapos kiteljesítői.

*A közösségre
vágó ember*

A mi kutatói élethivatásunk látszólag nagyon individuális. Gondolkodni, írni nem lehet csoportosan, mondjuk, s közben azonnal magunkat cáfolni kényszerülünk, mert írásaink, előadásaink célja a közlés, megismertetni a másikkal nézeteinket. S várni egyben az ő véleményét. Mert nézetünk nemcsak a mi, hanem ezernyi más agynak, kutatói tapasztalatnak is terméke, amelyet iskolapadokban, könyvtárakban, olvasás közben vagy konferenciákon vagy éppen szabad időnk tereferéi, netán étkezés, a kés-villa csattogtatása közben formálunk, gyúrunk ki. Mert mi, kutatók, a „kíváncsiság” istenének felszentelt papjai, papnői vagyunk, ezen ősi emberi sajátosság kiélésére áldozzuk évtizedeinket, s annak megismerésére, mit kínál ez az életforma. Mert valahol *mást kínál* örömben, csalódásban, elmecsiszolásban a kutatói-tanári, mint az eszközkészítő, állatotkat, növényeket szaporító, az élővilágot gondozó tevékenység. Bennünk lüktet a vágy, hogy közöljük az azonosság- vagy különbözőségélménye-

1999. február 2. Klubelnöki üdvözlő beszéd a vállalkozók ebédjén.

ket szakmabéli társainkkal, kollégákkal, tanítványokkal. És miközben kérdezzük, nem tudjuk magunkban elválasztani a termelő-hivatásgyakorló embert az élet egyéb „ajándékait” élvező embertől. A feszített munkarend, a magunkra erőltetett fegyelem, a homo oeconomicus elnyomhatja bennünk egy időre a homo ludenst, az életet élvező embert, legalábbis azt hisszük. De az ember mint gondolkodó, mint cselekvő lény egységes egész. Kutatói, termelői tevékenységünkön, azok végtermékein – tanulmányainkon, előadásainkon, tárgyasult darabokon – mindig is leolvasható egyéni életünk, közösséget megélő mivoltunk. Kihatnak egymásra a munkaórák, a szabad idő, a hobbiyakorlás, az értelmi és érzelmi élet különböző aktivitásai.

Az Akadémiai Klub *a hazai kutatóértelmiség társasköre*. A gondolat keletkezésének pillanatában, 1996 májusában úgy is neveztem: „Társaskör”. Olyan fórum, ahol a szakmai eszmecserek akár kulináris élvezetek közben, netán bőrfotelekbe süppedve folynak, figyelve az ablak előtt hömpölygő Duna életét, a hajókat, a hidat, netán csak a vizet. Vagy belefedkezve a királyi Vár mögött lassan ereszkedő napkorong látványába.

Az Akadémiai Klub *lelki lazító fórum*, ahol konferenciáink, székfoglalóink, referátumaink után az előadóban vagy mint hallgatókban, jegyzetkészítő kollégában felgyülemlett feszültséget levezetjük, megosztjuk társainkkal a viták közben keletkezett vagy bennünk rekedt gondolatokat, megjegyzéseket. Netán udvarias vagy darabosan őszinte tetszéseinket, ellenérzéseinket.

A klub legyen *otthona a vidékről a fővárosba ránduló köztestületi tagoknak* is, találkozóhely, közös vagy magános ebédelő-, vacsorázóhely.

Legyen *találkahely külföldi és hazai kollégáknak*. Az életüket, életüket hasonló szakmagyakorlással eltöltő embereknek.

De legyen az Akadémiai Klub *találkozóhelye mindazoknak*, akiknek tevékenysége érintkezik a mi kutatói-tanári hivatásunkkal. Azoknak, akik *vállalkozóként* megrendelést adnak: cégek, szolgáltatást elváró hivatalok, kiadóknak, lapszerkesztők. Vagyis a gazdasági-termelési szféra emberei. Akik közvetítik felénk, kutatók felé a gyakorlati élet kihívásait, és akik eljuttatják a felhasználó társadalomhoz a mi gondolatainkból, ötleteinkből építkező munkadarabokat, használati tárgyakat, könyveket. Akiknek köszönhetjük az érzést, hogy hasznosak vagyunk. Azaz: legyen az Akadémiai Klub *a kutató és a vállalkozói értelmiség találkozóhelye*.

Azután itt vannak *a közélet hivatásos munkásai: a politikusok*. Akik a törvényhozásban, kormányzati adminisztrációban, helyi és szakmai önkormányzatokban töltik el életüket. Akik – legalábbis elvben – a lakóhelyi, szociális érdekképviselőink, képviselői a jelenünkről, jövőnkről kialakított véleményünknek. És gazdálkodnak adófizetői forintjainkkal,

Pártkötődés feledése pontosabban az egész állampolgári közösség adófizetői forintjaival. Sokban tőlük függ, hogy a társadalom az egészségügyi ellátás, a kötelező oktatás, a közkulturális intézmények működésének eredményeként milyen színvonalon éli meg az életet. Ha mi komolyan gondoljuk a tudás-alapú társadalom megteremtését, akkor a vállalkozók (no és a média) munkásai mellett ők, a politikusok a mi legfontosabb szövetségeseink. Legyen tehát az Akadémiai Klub, a mi társaskörünk tagja a *politikus*. Aki itt elfelejtheti pártkötődését, kenyeret biztosító hovatarozását, és kiélheti belészorult közösségépítő, jövőformáló szenvedélyét. Mert a politikus, legyen szó akár a legelszántabb, legkeményebb pártkatonáról is, valahol lelke mélyén világjobbító érzelmek fűtik. Csak korunk politikai lövészárkai, „háborús” erkölcsi nem engedik a felszínre ezen őszinte szenvedélyeket. Nos itt, e társaskörben értelmiségiként, a közösségépítés képzelt mestereként beszélhet, gondolkodhat, talán néha álmodozhat is a távoli jövőről. S hallgathatja meg a kutató-tanári, a vállalkozói megfontolásokat. Vagy éppen értelmiségiként – s nem megélhetés-konkurensként – cserélhet véleményt politikai ellenfeleivel.

Az Akadémiai Klub a magyar elit értelmiség találkozóhelye. Találkozóhelye a kutatói köztársaság polgárainak, az Akadémia köztestülete tagjainak. Találkahelye a jövőorientáltan gondolkodó *kutatói, vállalkozói, politikaformáló* értelmiségieknek. Építőműhelye az *új érdekegyesítésnek*.

Színvonalas életforma Az Akadémiai Klub otthona a *színvonalas társasági életformának*. Formális előírásokat támaszt a magatartásban, öltözködésben, viselkedésben. Amely normákat utódaink talán majd mulatságosnak találnak, mindenekelőtt azért, mert ők már más normák szerint élik napi életüket. De normák szerint.

Kíváncsiság egymás iránt, használni akarás a közösség egészének, gondolkodási és magatartásbeli színvonalasság teremtése – alapítói szándéka szerint ehhez ad lehetőséget, otthont az Akadémiai Klub.”

A KLUB KELETKEZÉSE ÉS CÉLJAI

Kedves Barátaim!

Az Akadémiai Klub megnyitja ajtait. Ebből az alkalomból hívtalak meg Benneteket ebédre, a magyarországi vállalkozói társadalom ismert képviselőit. Ebből az alkalomból ezt a kis szöveget készítettem klubunk céljairól. E kis szöveg szubjektív írás.

Tudósklub, hölgyklub Visszagondoltam arra, hogyan is keletkezett e klub. Amikor 1996. május 6-án elnökké választottak, másnap lejöttem ide, az itt folyó építkezések megtekintésére. (A munkások nagy meglepetésére.) Ez a szoba, ahol most ülünk, volt tervbe véve a Tudósklub otthonaként, amely

Tudósklub 1954 óta működik, havonta egy-egy összejövetelén 15–30 akadémikus jelenik meg, közérdekű előadás esetén ennél több. Igen fontos információs fóruma akadémikusainknak, a kiváló tudós és szervező, Ádám György tartja kézben. Emellett itt, e kis szobában rendezte volna szintén évi 6–10 összejövetelét a hölgyklub Ujfalussy Józsefné ötletes-okos szervezésében. A többi helyiség – a földszinti szárny 90%-a – könyvraktárként üzemelt volna!

Amikor azután a törmelékkel terített belső helyiségeket jártam, megálltam a Várra, a Dunára nyíló ablakok előtt, eszembe jutottak fiatalkorom, az 1960–70-es évek napnyugtái, amelyeket ezen ablakokból csodáltam, disszertációmhoz jegyzetelve. (Akkor ugyanis e helyiségek a könyvtár katalógus- és olvasótermei voltak.) Számomra azóta, harminc esztendeje ez a legszebb városi látkép. S most itt akartak könyvraktárt létesíteni – miután a könyvtár az épület másik részében nyert elhelyezést –, Magyarország, talán a világ egyik legszebb kilátást nyújtó termeiben. Hát ezt nem tudtam elfogadni!

*A legszebb
városi látkép*

Amit ma hajnalban írtam, közösségi életről, a kutatói, vállalkozói, politikusi érdekegyeztetésről, az a harminc évvel ezelőtti emlékek és az 1996. évi terepbejárás hangulatából fakadt. 1996 májusában, a Dunát, a Várat csodálva, a szétvert stukatúron taposva mondtam hűséges munkatársamnak, Pannonhalmi Kálmánnak: no, itt egy angol típusú klubot teremtünk. Rekonstruáljuk a régi csillárokat, a falfestményeket, chesterfield bőrgarnitúrát, angol textíliákat szerzünk be. Éttermet, kávézót, olvasót rendezünk be, ahová a köztestületi tagok, vállalkozók, közéleti személyiségek szívesen jönnek. Budapest legelegánsabb klubja leszünk, mert ez illik az új Akadémiához. És a klub lesz a megújult Akadémia közéleti nyitására egyik alappillére.

*Angol típusú
klub*

Kedves Barátaim!

Engedjétek meg, hogy kissé hivatalosan is szóljak a klub gyakorlati-közéleti céljairól!

Az Akadémia – emlékezhetek rá – „nyitást” hirdetett 1997-ben. Nyitást egymás, a köztestület tagjai felé és nyitást a *társadalom*, nyitást a *közélet*, a *politika* és nyitást a *vállalkozók* felé. A nyitás célja részben önérdékű volt: bizonyítani a tudomány fontosságát a társadalomnak, meggyőzni a politikát, hogy az állami befektetések legbiztosabb megtérülésével számolhat a tudományban, bemutatni a vállalkozói társadalomnak kutatóbázisunkat, intézeteinket, tanszékeinket. Hogy használják ezeket: adjanak megrendeléseket, szervezzenek közös együttműködést számukra saját külföldi kutatási-fejlesztési intézeteikkel. Ahogy erről a hajnali kis írás-nocturnben szóltam. Ahogy erről a vállalkozói társadalomhoz, Hozzátok szóló felhívásban, az első Magyar Tudomány Napja alkalmá-

*Nyitás egymás
és a
társadalom felé*

AZ AKADÉMIAI KLUB ÜGYÉBEN

Magyarországon a közeledő európai uniós csatlakozás előtti időszakban különösen nagy jelentősége van a polgárosodási folyamatnak. Ebben kiemelkedően fontos a gazdaság és a tudomány fejlődése, e két meghatározó tényező párbeszéde, közéleti szerepvállalása. A Magyar Tudományos Akadémia – alapítói szándékának, valamint a jogszabályok adta lehetőségeinek és kötelezettségeinek megfelelően – mind a múltban, mind pedig napjainkban is megpróbálja segíteni e folyamatot. E segítő szándék többek között abban is kifejezésre jut, hogy az Akadémia az elmúlt időszakban felújította a város központjában lévő, száz éve épült műemlék székházát. Az építészeti rekonstrukció 1998 első felében befejeződött, és így képtára, díszterme, valamennyi előadó- és tanácsterme ismét a hazai tudományos közélet rendelkezésére áll.

A rekonstrukció során az Akadémia jelenlegi vezetői úgy döntöttek, hogy a Roosevelti téri székházban az elsődlegesen a tudományos rendezvények céljait szolgáló előadóterem mellett *Akadémiai Klubot és Éttermet* alakítanak ki. Ennek legfőbb célja az, hogy a hazai tudományos és gazdasági élet meghatározó szakemberei és egyéniségei egyedi környezetben, magas színvonalú szolgáltatást nyújtó, klubszerűen működő helyen találkozhassanak egymással és ven-

dégeikkel. E lehetőséggel is segíteni kívánjuk a közéleti-polgári párbeszéd lehetőségét.

E zártkörű klub várhatóan 1998. január 1-jétől kezdi meg működését. Tagjai közé várja a *Magyar Tudományos Akadémia köztestületének tagjait*, a vezető hazai vállalatok, intézmények irányítóit és azokat a meghatározó közszereplőket, akik – elfogadva a klub alapszabályát – élni kívánnak e lehetőséggel.

Amennyiben fenti szándékunkkal egyetértenek, és a jelen folyóirat mellékletében megtalálható Akadémiai Klub Alapszabályát elfogadják, kérem, hogy csatlakozzanak egyesületünkhöz.

A klub tagsági díja a köztestületi tagok számára évi 6000 forint, amelyet két részletben lehet befizetni. Az első félévi befizetéshez szükséges csekk az [Akadémia] folyóirat mellékletében található.

Remélem, hogy kezdeményezésünk segíteni fogja az érintett intézmények közötti kapcsolat létrehozását, illetve a meglévő kapcsolatok elmélyítését és ezen keresztül a 21. század küszöbén elvárható, a fejlődést segítő közélet kialakítását.

Baráti üdvözléssel
Glatz Ferenc

Budapest, 1998. augusztus

ból, 1997. november 3-án szóltam. S amelyhez, köszönettel említem, sokan közületek csatlakoztak. Díjakat alapítva Akadémiánkon.*

*Az MTA:
közéleti fórum*

De a nyitás célja ennél több volt. A Magyar Tudományos Akadémia új szerepkörre vállalkozott: *közéleti fórumot* kíván teremteni. Meghirdette: a modern társadalomban szükség van olyan intézményekre, amelyekben a világ vagy a lokális közösség hosszú távú kérdéseiről cserélnek eszmét a társadalmi elit tagjai. A 20. században elveszett a görög-római civilizáció valamikori nagy vívmánya: a közösség dolgairól a polgárok mindegyikének legyen véleménye. A *pártpolitika* kisajátította a *közéletet*, passzivitásra kényszerítve éppen azt a tudományos és gazdasági elitet,

* Vö. 1997. november 3. „Felhívás a honi gazdasági élet vezetőihez”; 1999. február 23. „Az akadémiai díjak új rendszere”.

amelyik nem akar részt venni a négyévenkénti pártpolitikai küzdelmekben. Pedig a politika sem szükségszerűen pártpolitika, s ami ennél még tágabb: a közélet nem az!

Legyen most az Akadémia az ország, a nemzet első számú civil szervezete! Ez volt a célunk. Teremtsünk közéleti fórumot, amelyen találkozik egymással politikus, vállalkozó, értelmiségi! Ehhez kínálta fel szellemi erejét, másfél évszázada a nemzet előtt kivívott és őrzött tekintélyét a Magyar Tudományos Akadémia. S ehhez kínálja fel Akadémiánk székházát. Legyen Stühler August 1865-ben elkészült csodálatos épülete mai, restaurált formájában a nemzeti elit találkozóhelye. Ahol kutatók, tanárok, vállalkozók, politikusok, a diplomáciai testületek tagjai találkoznak egymással, kulturált, színvonalas környezetben: a nemzeti tudomány templomának tiszteletet, értelmet és nyugalmat parancsoló székházában. Ahogy azt egy esztendővel ezelőtt, az 1998. februárban elfogadott Klub Alapszabályában írtuk: „A klub célja, hogy a hazai tudományos és gazdasági élet meghatározó vezetői, szakemberei és egyéniségei egyedi környezetben, magas színvonalú szolgáltatást nyújtó, klubszerűen működő helyen találkozhassanak egymással és vendégeikkel, ezzel is elősegítve a tudomány és a gazdaság párbeszédét, gyümölcsöző együttműködését, valamint a tagok szabad idejének kulturált eltöltését. A klub e cél elérése érdekében szervezi és elősegíti az e körbe tartozó személyek rendszeres, bensőséges és zártkörű találkozásait.”

Az ország első számú civil szervezete

Kulturált szabadidő-eltöltés

Azt sem titkoljuk, hogy e klubbal és általában a társasági élet klubszerű formáinak meggyökereztetésével a magyar elit értelmiség további polgárosodását kívánjuk elősegíteni. Számunkra a polgár – ahogy azt 1996-ban mondtuk – nem „vagyonos ember”-t jelent, még csak nem is egy meghatározott politikai-ideológiai irányzathoz tartozást, hanem emberi magatartásformát. „A polgár nem bunkó” – mondtuk 1996 decemberében, az országgyűlési beszámolókor. Polgár az, aki büszke az általa elért eredményekre, alkotásokra, polgár az, aki tiszteli a másik egyéniségét, és magának is hasonló tiszteletet követel. Polgár az, aki az egyszer megélhető életet úgy kívánja élvezni, hogy azzal ne korlátozza ember-társának életcéljait.

Ki a „polgár”?

Engedjétek meg, hogy kissé a mai eszmecserét elősegítendő, sarkítva fűzzek megjegyzéseket az „akadémiai nyitás” értelmezéséről, és röviden ismertessem a működésre vonatkozó elképzeléseket.

Akadémiai Klub kezdi meg működését az MTA székházában. Az elgondolás, mint mondtam, 1996 májusában született, és része volt annak a törekvésnek, amelyik kereste és ma is keresi Akadémiánk helyét az új *társadalmi-politikai* viszonyokban, a *piacgazdaságban*, és keresi a tudományos kutatás helyét az *információs társadalomban*.

KONSZENZUSTEREMTŐ POLITIKA SEGÍTÉSE

Konfliktuskeltő politikusok Figyeljünk csak arra: a rendszerváltás folyamatában, 1990 után elsősorban olyan politikusok emelkedtek ki, akik *konfliktuskeltő* egyéniségek. Talán nem véletlenül. A kádárista politika kerülte a konfliktusokat, ahogy a külvárosban mondták: „elsikálta”, „kezelte” a problémákat. Az évtizedekig lefojtott társadalmi és politikai véleményeltérések most azután eruptív módon szakadtak fel a társadalom különböző rétegeiből és az egyénekből. *Magatartásformává lett a konfliktuskeresés.*

Érvényesülni akarás Azután a váltás egyéni szinten is magával hozott egyfajta *érvényesülni akarást*. Amely 1989 előtt a túlszabályozott politikai-társadalmi hierarchiában szintén lefojtva élt bennünk. Aki sikertelen volt addig életében, az most úgy gondolta, hogy csak a szovjet megszállás és a korábbi politikai rendszer miatt nem érvényesülhetett gazdaságilag, kultúrában, netán a politikában. Valós konfliktusok sora keletkezik az átalakuló gazdaságban. Az emelkedések, illetve süllyedések hirtelen megbontották a Kádár-rendszerben megszokott „biztonságot”, „nyugalmat”. A létbiztonság minimuma, igaz, együtt járt a szürkeséggel. Most a társadalom a *szürkeség ellen lázad*. Mindehhez hozzátartozik, hogy a magyar társadalom is azt hitte: létezik olyan társadalmi rend, amelyben mindenkinek csak az emelkedés jut osztályrészül. Most, amikor szembesülnek ezen elvárások irreális voltával, az emberek indulatosan törnek ki egymás ellen és nem utolsósorban a régi rendszerben sikeresekkel szemben. (Amitől azután egy lépés már csak a jelenben sikeresek elleni kollektív fellépés, ha a szegénység tovább növekszik.)

Biztonságos szürkeség

Politikai bozótharc

A rendszerváltás politikai életében a *konfrontáció lett a vezérgondolat*. A pozíciókért versengő új őrsváltók éppúgy, mint az elkeseredettségüket dühödten kitölteni akaró idősebb generáció nem ismer meggyezést. 1989 óta újra és újra radikális, a *politikai bozótharcban* magukat jól kiismerő egyéniségek emelkedtek és emelkednek ki...

A klubnak épp az a célja, hogy találkozóhelye legyen a különböző politikai vagy egyéb alapon szerveződő csoportoknak. Hogy az emberek hozzászokjanak: tisztelni kell, mert tisztelni érdemes a vitapartnerek szempontjait. Hogy rájöjjenek: nem feltétlenül a másik legyőzése árán nyílik életlehetőség számukra. Hogy a *meggyőzés* nem azonos a *legyőzéssel*.

GYÖKERET ERESZTŐ VÁLLALKOZÓK

És most érkeztem el Hozzátok, a mai ebéd vendégeihez. (Ahogy megérkezett Völgyes Iván barátom is.) Négy megjegyzést írtam fel céduláimra a vállalkozás jelenlegi társadalmi megítéléséről.

Magyarországon három generáció kapott hamis információkat a kapitalizmusról, történelemkönyvekben éppúgy, mint politikai szónoklatokban. A kapitalizmus úgy jelent meg a magyar közgondolkodásban, mint az *emberek kizsákmányolására* létrejött társadalmi rend, gazdálkodási forma. (Félek, hogy az emberek egy része elhitte azt a kapitalizmusról, amit a szovjet korszakban tanítottak nekik, és most úgy viselkednek, mint azok a „tankönyv-kapitalisták”). Talán ezért is ma a kapitalista gazdálkodás kiteljesítői gyakran csak a gyors nyereségre összpontosítanak, ahogy azt a szocialista szemináriumokon tanulták. Olyan normák szerint viselkednek, amilyenek lefestették a kapitalistákat a tankönyvek. Az emberek másik része, akik nem hitték a kapitalizmusról szóló jelszavakat, csak a nyugati országok kirakatait látták, azt hitték, hogy a kapitalista társadalom mindenki számára elhozza majd a jólétet. Ők most *csalódnak*. Mert rejtve maradt az, hogy mi adja a kapitalista gazdaság életképességét: a piac, a verseny. Jobb teljesítményre készítetve az egyént minden téren. A kapitalizmus az *értékek szabad cseréje*. Rejtve maradt az is, hogy a piacon mindig két fél találkozik, az egyik, aki elad, a másik, aki vesz. És a vállalkozónak az a célja, hogy a munkaerőpiacon minél jobb minőségű munkaerőt (árut) vehessen. És az a célja, hogy minél jobb minőségű terméket vihessen a piacra, mert azt tudja jó áron eladni. Rejtve maradt az is, hogy a kapitalista vállalkozónak legfontosabb célja az *értéktöbblet-termelés*. Mindenekelőtt azért, mert ebből tudja a termelést és ezzel a maga vagyonának újratermelését és újrabefektetését biztosítani. Magyarországon ezen egyoldalú kapitalizmuskép követése egyik oldalon vadkapitalista, mohó erkölcsöket, másik oldalon dühödt vállalkozóellenességet teremt.

*Hamis
kapitalizmus-
kép*

*Vad-
kapitalizmus
és vállalkozó-
ellenesség*

Hozzájárul ehhez a magyar közgondolkodás neveltetése is. Meg is rótt néhány tagtársam, amikor egyik, a Tudomány Napján tartott beszédemben történelemkönyveinkről korholva mondtam: a Lúdas Matyikon, Rózsa Sándorokon felnőtt és állandóan nép-nemzeti forradalmakat előtérbe állító történelmi közgondolkodás hamis tényeken nyugodott, és hamis kapitalizmusképet festett.* A vállalkozóban elsősorban csalót, kizsákmányolót lát. Nem látja azt, hogy a *vállalkozás teremti a munkahelyet*, és hogy a vállalkozás legmagasabb formája, a nemzetközi vállalkozás az, amelyik a világ egyik részéről a másikra közvetíti a legfejlettebb termelés-szervezetet, a legújabb találmányokat, eljárásokat. Ez a romantikus antifeudális és antikapitalista neveltetés most azután találkozik a nagytőke- és vállalkozásellenességgel. Ami a jobb- és baloldali radikális mozgalmakat erősíti. Róluk szól következő, harmadik megjegyzésem.

*A teremtő
vállalkozó*

* 1997. november 3. „Nyitás a társadalom, a közélet és a vállalkozók felé”.

Kommunisztikus eszmék újrászületése

A rendszerváltás vesztes társadalmi rétegeiben ugyanis, paradox módon, újratermelődnek a kommunisztikus és antikapitalista eszmék. Úgy látják, hogy a régi rendszer alacsony, de biztos megélhetési színvonalat adó állami vállalatai helyett most megjelentek a nemzetközi vállalatok a magyar piacon, felvásárolták az üzemeket, és olyan igényeket támasztanak a dolgozókkal szemben, amely igényeknek a helyiek nem tudnak eleget tenni. Vagyis a nemzetközi mércéknek nem tudnak megfelelni a szovjet rendszerben nyert képzsükkel. Vagy a nyílt piacon nincs szükség arra a típusú szaktudásra, amellyel ők rendelkeznek. Szidalmazták a privatizációt, és állami beavatkozásban reménykednek. Ezek a politikai erők ma már a parlamentbe is bekerülnek. Noha hiba lenne a radikális mozgalmak politikai sikerét csak a szociális elkeseredésre vezetni vissza, hiszen a nemzeti sérelmek megoldatlansága Közép-Európában ugyanebbe a táborba hajtja a középosztály bizonyos rétegét. (Így van ez Romániában, Szlovákiában, Horvátországban egyaránt.)

Már a parlamentben

De tehetnek ennek az elkeseredésnek a kitöréséről a politikusok is. A kapitalista vállalkozónak ugyanis a profit mellett másik alapvető érdeke a *társadalmi béke*. Ezért olyan állami – gazdasági, rendfenntartó, kulturális – adminisztrációt szeret, amely társadalmi egyensúlyt tud teremteni megfelelő szociális és egészségügyi politikával, s emellett kulturált, jól képzett munkaerőt képez az állami iskolákban.

Nagyvállalatok

Negyedik megjegyzésem: igen fontosnak tartom, hogy a vállalkozói társadalom – mind a kis-, mind a *nagyvállalatok* – meggyökeresedjenek a közép-európai térségben, így Magyarországon is. Ehhez többek között az szükséges, hogy ezek a nagyvállalatok megjelenjenek a közélet színterein. Lássék, hogy ők nem ellenségei, hanem éppen munkaadói a helyi társadalomnak, s lássék, hogy jelenlétükkel mennyit emelkedik már akár néhány év alatt is a hazai termékek színvonala. Ehhez viszont az kell, hogy a vállalkozói réteg mint társadalmi erő megjelenjék a széles közönység előtt. Hogy a társadalom lássa: a termelés, a kultúra, a szolgáltatások szerves részei ők. *Működtetők és adófizetők*, akiknek adóiból épülnek a közutak, működnek az iskolák, kórházak, közhivatalok.

Az Akadémiai Klub fórumot kínál arra, hogy a vállalkozói társadalom tagjai az értelmiségi közélet legfelsőbb szintjén és a társadalmi nyilvánosság előtt is megjelenjenek.

KLUBUNK SZERVEZETE

Klub Egyesület

1997-ben Akadémiai Klub Egyesületet alapítottunk. Alapítók voltak a választott tisztségviselők: elnök, főtitkár, főtitkárhelyettes és a 11 tudományos osztály elnöke. Az Akadémia a köztestületi pénzkeretből

szerény induló tőkét biztosított az egyesületnek, hiszen a klub tagjai többnyire a köztestületi tagok. Az egyesület vezetősége kezdte meg a klubalapító tárgyalásokat: a konyhaberendezés bérlésétől a szolgálat, az akadémiai gondnoksághoz fűződő viszonyig vitatta meg, rögzítette az önállóság alapjait. A vezetőségbe meghívta és megválasztotta az üzleti és művészeti élet kiválóságait, Demján Sándort és Huszti Pétert. Megállapította a tagság feltételeit, felhívást intézett az akadémiai köztestületi tagokhoz, a 200 legnagyobb vállalatnak felkínálta a pártoló tagságot. Így jött létre 1998 őszére az egyesület, és így indulhat meg e napokban a klubélet.

A klubéletet a klubtagok szervezik. 1998-tól rendszeres hangversenyek, kamaraestek, gasztronómiai programok szervezése, törzsasztalok, különböző körök alakítása folyik. *Nem pusztán színvonalas étterem*, hanem klub indítása a szándékunk. Hogy azután mi valósul meg a tervek-ből, az a tagságon, illetve a társadalmi igényen múlik. Mi a *liberális gondolkodás hívei vagyunk*, akik vallják: az embereknek a vezetők a lehetőséget, az intézményi kereteket biztosítsák. Az intézményeket tartalommal már töltse meg a tagság maga.

Kézirat. Diktált és részben magnóról leírt szöveg.